

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Α΄) 2011

ΚΕΙΜΕΝΟ
Περιβάλλον και ρύπανση

Στη διάρκεια της παρουσίας του στη Γη, ο άνθρωπος θεώρησε το φυσικό περιβάλλον ως εχθρό που έπρεπε να υποτάξει, ως υπηρετή που μπορούσε να χρησιμοποιήσει και ως τροφοδότη από τον οποίο εξαρτιόταν η επιβίωσή του. Έτσι, διαδοχικές γενιές ανθρώπων ασχολήθηκαν με την τιθάσευση¹ ορισμένων στοιχείων της φύσης, την προστασία από πλημμύρες, την αποξήρανση ελών, την εκχέρσωση δασών κ.ο.κ. [...]. Σε ορισμένους πολιτισμούς, όπως σε εκείνους των δυτικών χωρών, ο άνθρωπος ανέπτυξε μια εγωκεντρική νοοτροπία για το φυσικό περιβάλλον και, αντί να θεωρεί τον εαυτό του μέρος του περιβάλλοντος, πίστεψε ότι αυτός **υπερέχει** από όλα τα άλλα πλάσματα της Δημιουργίας και ότι η υπόλοιπη φύση έχει δημιουργηθεί για τη δική του χρήση και απόλαυση. [...]

Μέχρι τα τέλη περίπου της δεκαετίας 1960-70, οι διάφορες κοινωνίες, σαγηνευμένες από το όραμα για ευμάρεια² και υλική απόλαυση που παρείχε η οικονομική ανάπτυξη, παρέβλεπαν τη βαθμιαία επιδείνωση του φυσικού περιβάλλοντος. Την αυξανόμενη ρύπανση των υδάτων και την ακαταλληλότητά τους για αναψυχή ή άλλες χρήσεις, τη βαθμιαία **απώλεια** της διαύγειας του ατμοσφαιρικού αέρα και τα αυξανόμενα αναπνευστικά προβλήματα και άλλες ενοχλήσεις που προκαλούσε η ατμοσφαιρική ρύπανση, καθώς και τις άλλες αρνητικές επιπτώσεις της ρύπανσης, τα θεωρούσαν συνήθως ως επουσιώδη ή ως απαραίτητη θυσία για την επίτευξη ενός πολύ σημαντικότερου στόχου, αυτού της οικονομικής ανάπτυξης. Η τελευταία πιστευόταν ότι θα εξασφάλιζε σε όλους μια ζωή άνεσης και ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα απασχόλησης με πολιτιστικές δραστηριότητες, τη γενική εκπαίδευση των ενηλίκων, την άριστη ιατρική περίθαλψη κ.ά. Η στροφή προς τον καταναλωτικό τρόπο ζωής, που επικράτησε εδώ και μερικές δεκαετίες, ενθάρρυνε τον άνθρωπο να προσανατολίσει την προσοχή

¹ τιθάσευση = έλεγχος, υποταγή

² ευμάρεια = αφθονία υλικών αγαθών, άνεση, καλοπέραση

και τη δραστηριότητά του στο πώς να παράγει και να καταναλώνει όσο γίνεται περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες. Παράλληλα, η εκπληκτική επιστημονική πρόοδος, που έλαβε χώρα τις τελευταίες δεκαετίες, καλλιέργησε την πεποίθηση ότι η επιστήμη μπορεί να επιλύσει όλα τα προβλήματα, μεταξύ των οποίων και τα περιβαλλοντικά.

Στο μεταξύ, γινόταν σε μεγάλο βαθμό αλόγιστη χρήση του περιβάλλοντος, που οδήγησε σε δραματική υποβάθμισή του σε πολύ μεγάλες περιοχές της γης. Ο άνθρωπος απορροφημένος από το στόχο της αύξησης της υλικής ευμάρειας και θαμνωμένος από τα επιτεύγματα της επιστήμης, χωρίς να το αντιλαμβάνεται, πριόνιζε το δέντρο πάνω στο οποίο κάθεται και από τους καρπούς του οποίου εξαρτάται η συντήρησή του.

Η αφύπνιση του κόσμου και των κυβερνήσεων ήταν απότομη. Η δυσανασχέτηση για την καταστροφή του περιβάλλοντος φαίνεται ότι βρισκόταν σε λανθάνουσα κατάσταση για αρκετά χρόνια και συσσωρευόταν. Άρχισε να εκδηλώνεται σχεδόν **ξαφνικά** με εκρηκτικό ρυθμό, καθώς πολλαπλασιάζονταν οι ειδήσεις για διάφορες περιβαλλοντικές καταστροφές και συνειδητοποιήθηκε ότι οι ιδιότητες της φύσης, που οι οικονομολόγοι των περασμένων αιώνων αποκαλούσαν «πρωτογενείς και άφθαρτες», έχασαν σε μεγάλο βαθμό το δεύτερο από τα εν λόγω χαρακτηριστικά. Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα το «φυσικό περιβάλλον» από αντικείμενο αδιαφορίας μετατράπηκε σε κρίσιμο θέμα. Τα φαινόμενα της καταστροφής του και του κοινωνικού και οικονομικού κόστους, που προκαλείται από αυτήν, βρέθηκαν ξαφνικά στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων. Για τις νεότερες ιδίως γενιές το «φυσικό περιβάλλον» άρχισε να αποτελεί νέο αντικείμενο λατρείας και νέα αφορμή για μαχητικές εκδηλώσεις. Διάφοροι, ειδικοί και μη, συμπεριφέρονται σαν προφήτες και προειδοποιούν ότι η ανθρωπότητα βαδίζει προς **βέβαιη** αυτοκαταστροφή και ότι ο homo sapiens³, παρόλο που μπόρεσε να προσαρμόσει τις εκάστοτε ανάγκες του στις συνθήκες, που επικρατούσαν κατά τις διάφορες φάσεις της μακράς παρουσίας του στη Γη, δε θα μπορούσε να εξακολουθήσει να προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες γιατί αυτές **μεταβάλλονται** με εξαιρετικά γρήγορο ρυθμό.

Άρθρο από τον Τύπο σε διασκευή

³ homo sapiens = σοφός άνθρωπος

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου, που σας δόθηκε, χωρίς δικά σας σχόλια (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου της τρίτης παραγράφου του κειμένου: «Ο άνθρωπος απορροφημένος ... συντήρησή του».

Μονάδες 15

B2. Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B3. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: υπερέχει, απώλεια, ξαφνικά, βέβαιη, μεταβάλλονται. (Μονάδες 5)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: επιδείνωση, αυξανόμενη, επουσιώδη, ενθάρρυνε, πρόοδος. (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

B4. Να δώσετε έναν πλαγιότιτλο για την πρώτη παράγραφο.

Μονάδες 5

Γ1. Σε ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σου, με θέμα την καταστροφή του περιβάλλοντος, έχεις οριστεί ως ομιλητής από το 15μελές μαθητικό συμβούλιο. Να εκθέσεις τις απόψεις σου για τους κινδύνους που απειλούν την υγεία του ανθρώπου εξαιτίας του προβλήματος αυτού και να προτείνεις τρόπους απόκτησης περιβαλλοντικής συνείδησης των νέων μέσα στη σχολική κοινότητα. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Α΄)
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο συγγραφέας αναφέρεται στην καταστροφή του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο, που το χρησιμοποιούσε ποικιλοτρόπως καλύπτοντας ανάγκες, θεωρώντας ότι ξεχωρίζει από τα άλλα όντα και το περιβάλλον οφείλει να τον υπηρετεί. Οι κοινωνίες, αδιαφορώντας για τις περιβαλλοντικές συνέπειες εξαιτίας της οικονομικής ανάπτυξης, έθεσαν βασικό στόχο το κέρδος με οποιοδήποτε κόστος, θεωρώντας ότι καλύπτει κάθε βιοτική ανάγκη. Το υπερκαταναλωτικό πρότυπο και η επιστημονική εξέλιξη θεωρήθηκαν λύση για όλα. Αυτό, όμως, έπληξε το περιβάλλον και εμφανίστηκαν αντιδράσεις απότομα, εξαιτίας των φυσικών καταστροφών. Έτσι, έγινε μείζον θέμα, τόσο για τις επιπτώσεις στην οικονομία, όσο και γιατί οι νέοι το έθεσαν ως προτεραιότητα. Όμως, υπάρχουν προειδοποιήσεις ότι η φύση κινδυνεύει άμεσα, αφού οι καταστάσεις αλλάζουν και ο άνθρωπος δεν προορίζεται σ' αυτές.

117 λέξεις

B1. Το κυνήγι του οικονομικού κέρδους και τα επιστημονικά επιτεύγματα έθεσαν σε κίνδυνο τόσο τον άνθρωπο, όσο και το περιβάλλον. Η φύση πλήττεται καθημερινά, καθώς ο άνθρωπος τη χρησιμοποιεί με κάθε τρόπο για να αποκομίσει οικονομικά οφέλη. Εκτάσεις θυσιάζονται για να κτίσουν πολυτελή σπίτια και εργοστάσια που θα βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο του ατόμου με την εφαρμογή επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων αφενός, αφετέρου θα βλάψουν το περιβάλλον με την αφαίμαξη των πρώτων υλών και τα διάφορα απόβλητα. Έτσι, ο πλανήτης κινδυνεύει καθημερινά και οι συνέπειες είναι καταστροφικές για την ίδια την ανθρώπινη φύση.

92 λέξεις

B2. Επίκληση στη λογική με επιχειρήματα, όπως ότι «ο άνθρωπος θεώρησε..... η επιβίωση του» και με τεκμήρια, όπως τα παραδείγματα «προστασία από πλημμύρες, αποξήρανση ελών, κ.λ.π.»

Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου καθώς αναφέρεται σε λανθασμένες ενέργειες του ανθρώπου έναντι της φύσης και ασκείται κριτική στο χαρακτήρα του (εγωκεντρική νοοτροπία).

- B3.α.** υπερέχει : ξεχωρίζει
απώλεια : στέρηση
ξαφνικά : ακαριαία, απότομα, άμεσα
βέβαιη : σίγουρη
μεταβάλλονται : αλλάζουν
- β.** επιδείνωση : βελτίωση, καλυτέρευση
αυξανόμενη : μειώμενη
επουσιώδη : ουσιώδη, ουσιαστική
ενθάρρυνε : αποθάρρυνε
πρόοδος : οπισθοδρόμηση, παρακμή

B4. Η αλαζονεία του ανθρώπου έναντι της φύσης

Γ. ΕΚΘΕΣΗ

Γ. Ενδεικτική απάντηση παραγωγής κειμένου

Πρόλογος

Αναφορά στο οικολογικό αδιέξοδο και στο ρόλο της εκπαίδευσης ως παράγοντα αντιμετώπισης προβλημάτων. Έννοια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
Προσφώνηση : Αγαπητοί συμμαθητές, καθηγητές

Κύριο μέρος

A' Ζητούμενο

- Τεχνητό και αντιανθρώπινο περιβάλλον (τεράστια προβλήματα : άγχος, δόμηση που «πνίγει» τον άνθρωπο, αισθητική κακοποίηση χώρου, επιθετικότητα)
- Επιπτώσεις στη φυσική υγεία (καρκινογενέσεις, καρδιακά, αναπνευστικά και πνευμονικά προβλήματα)
- Επιπτώσεις στην ψυχική υγεία (κλωνισμός ψυχικής ισορροπίας, απώλεια πνευματικής ευεξίας και ηρεμίας)
- Κίνδυνοι για επερχόμενες γενιές (υποθήκευση μέλλοντος).

B' Ζητούμενο

- Ενημερωμένοι και καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί που θα εμφυσήσουν στους μαθητές το σεβασμό για τη φύση (ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των νέων για επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική υγεία του ανθρώπου).
- Κρίνονται απαραίτητα σχετικά σχολικά εγχειρίδια, η ανάθεση εργασιών, επίσκεψη σε περιοχές που αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικά προβλήματα.
- Ενέργειες όπως: ανακύκλωση, αναδάσωση, καθαρισμός πάρκων, δασών, ακτών, δημιουργία σχολικών εντύπων για ενημέρωση συνδημοτών.
- Σύσταση περιβαλλοντικών ομάδων.

Επίλογος

Συμπέρασμα / Στόχος : οικολογικός τρόπος ζωής

Αποφώνηση
Ευχαριστώ για την προσοχή σας